

Reguli Ujság

Noviszád, 1940 augusztus 12, hétfő

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 221. szám

A hét elejére várják a magyar-román tárgyalások megkezdését

Románia válaszolt a magyar jegyzékre — Károly román király találkozik Borisz bolgár királlyal — Egyre növekszik az Amerika-Japán háború veszélye

Hitler kancellár helyettese biztos német győzelmet remél

Bukarestből jelentik: Mint ismeretes Bárdossy László bukaresti magyar követ pénteken jegyzéket nyújtott át a román külügyminisztériumba, az időszerű magyar-román tárgyalások megkezdéséről. A jegyzék átvétele után a román kormány tagjai minisztertanácsra

ültek össze, amelyen megfogalmazták a magyar jegyzékre adott választ. A memorandumot azután szombaton átadták Bárdossy László magyar követnek, aki a jegyzéket haladéktalanul továbbította Budapestre.

Szófiai jelentések arról számolnak be, hogy a bolgár hatóságok már minden előkészítő intézkedést megtettek Dél-Dobruzsza átvételére. Igen sok vasuti és rendőrtisztviselő, községi és közigazgatási irodaszemélyzet, vámőrségek és egyéb hatósági szervezet érkezett a román határ-

menti bolgár községekbe és készen áll a bevonulásra. Szófiában szombat estére várták a bolgár jegyzékre adott román válasz megérkezését, amely azonban egyre késett nyilvánvalóan azért, mert a jegyzék átadását megelőzően Károly román király személyesen megbeszélést folytat Borisz bolgár királlyal.

A beográdi Vreme értesülése szerint:

Beavatott román politikai körökben úgy tudják, hogy a román válaszjegyzék rendkívül békülékeny hangú és azt tartalmazza, hogy a román kormány a tárgyalások során szigorúan azokhoz az irányelvekhez alkalmazkodik, amelyeket Szalzburgban kapott.

Beavatott román körök tudni vélik azt is, hogy a román kormány a memorandumban a tárgyalások színhelyéül Turn Severint ajánlotta, ahol a két kormány kiküldöttjei összeülhetnek. Romániában biznak benne, hogy a közvetlen tárgyalások folyamán békés elintézés nyernek a két ország függő kérdései.

A Politika budapesti forrásból úgy értesül, hogy a magyar kormány a román kormányhoz eljuttatott memorandumja igen rövid legfőképpen azért, hogy a román kormány válasza ne szenvedjen késedelmet, a magyar emlékirat egyes kitételeinek esetleges román magyarázása miatt. A magyar kormány átirata hírszerint mindössze kérdést intéz a román kormányhoz, hogy hajlandó-e tárgyalásokat kezdeni azoknak az elveknek alapján, melyeket a román kormányfő előtt Szalzburgban és Rómában ismertettek, a Hitlerrel és Mussolinival történt tanácskozásokon.

Magyar politikai körökben a román válasz Bukarestben történt átnyújtása után bizonyosra veszik, hogy a tárgyalások még ezen a héten megkezdődnek, talán már a legközelebbi napokban.

POPULATÓ A SVAJCI SAJTÓ

A Züricher Zeitung tegnapi számban kifejti, hogy kezd világosítani a mesterkedés, melyet Ro-

mánia a német és olasz tanácsok végrehajtása során követ. A közvéleményt — írja a lap — előkészítették Dél-Dobruzsza átadására és ezzel hangsúlyozni kívánják készségüket a tengelyhatalmak irányában, hogy azután a diplomáciai és politikai ellenszegülést Magyarország ellen érvényesíthessék. Magyarországgal szemben is ugylászik mérlegelés alá vették bizonyos területek átengedését, közben azonban sajtóhadjáratot indítottak Magyarország ellen. A lap úgy véli, hogy a magyar-román viszony hosszadalmas és nehéz kialakulására lehet számítani.

A tegnapi olasz sajtó ezzel szemben kifejezetten hangsúlyozza, hogy Magyarország teljes mértékben számíthat a tengelyhatalmak jóindulatára. A tengelyhatalmak a legnagyobb mértékben méltányolják Magyarországot hűségét, áldozatkészségét és önmegtartóztatását, amellyel mindig ellenállt a csábításoknak és kitartott a tengelyhatalmak mellett.

A román és a bolgár király találkozója

Bukarestből jelentik: Károly román király szombaton elutazott a román fővárosból. Az uralkodó utjáról hivatalos jelentést nem adtak ki, de általános az a vélemény, hogy Károly király találkozik Bo-

risz bolgár királlyal, hogy személyesen tárgyalják Dél-Dobruzsza átadásának kérdéséről.

A román-bolgár területi revízió ügye egyébként meglehetősen gyors ütemben halad a megvaló-

Amerika háborúba keveredik Japánnal?

Newyorkból jelentik: A Newyork Daily News közli azt a hírt, hogy a londoni német főkonzulátus felszólította az Egyesült Államokban tartózkodó német alattvalókat, hogy haladéktalanul hagyják el Amerika területét és térjenek visz-

sza hazájukba. A felhívás inti az amerikai németeket, hogy ne késlekedjenek, mert az idő elérkezett a távozásra. A konzulátus azt tanácsolja, hogy a németek Japánon és Szibérián át térjenek vissza hazájukba.

A newyorki német főkonzul úgy látja, hogy az Egyesült Államok rövidesen beavatkozik a háborúba, s így az Amerikában élő németek helyzete tarthatatlanná válik. A lap nem hiszi, hogy Amerika beavatkozása az európai kontinens valamelyik államával szemben történik, hanem úgy hiszi, hogy japán-amerikai háborúról van szó. Ebben az esetben az amerikaiak bizonyosra veszik, hogy Németország katonai szövetséget köt Japánnal.

Washingtonból jelentik, hogy a Vichyben székelő francia kormány ellenállási parancsot adott ki arra az esetre, ha a japán csapatok megtámadnák Indokínát. A franciáknak több tengeraltjáró tartózkodik Indokínában. Washingtoni körökben úgy tudják, hogy rövidesen intézkedés történik, az indokínai légi és tengerészeti védelem megerősítésére.

Ugyancsak Washingtonból jelentik, hogy Buttler szenátor a szenátusban kijelentette, hogy az Egyesült Államok népének túlnyomó többsége elutasítja az általános védkötelezettség bevezetését. Ha szükség van az általános védkötelezettségre — mondotta a szenátor —, akkor az igazi demokrácia módszerét kell választani és megszavaztatni a népet, hogy vajon kívánja-e az általános védkötelezettséget?

Az Egyesült Államok külügyminisztériumában kijelentették, hogy teljesen valótlanok azok a hírek

amelyek szerint újabb amerikai csapatokat küldenének Kinába, vagy hogy ilyen csapatszállításokat terveznének.

HESSZ RUDOLF:
BIZTOS A GYŐZELEM

Bécsből jelentik: Hesz Rudolf miniszter, a Führer helyettese Bécsben nagy beszédegy mondtott az Anglia elleni háborúról és a küszöbönálló nagy offenzíváról. Bevezetőben kijelentette, hogy úgy Németország, mint az Ostmark lakossága teljes egységben, szívesen lélekkel sorakozik fel a fasiszta Itália népével együtt, hogy megvívja végső nagy harcát a békeért. Anglia — mondotta Hesz — elutasította Hitler békeajánlatát. A történelemben nincs példa arra, hogy valamely nép vezére ekkorra nagylelkűséget tanúsított volna egy nagyon súlyos helyzetben lévő másik nép iránt.

A békeajánlatot a német nép nagy része érthetetlennek találta

Kötelező tantárgy lesz a német és az olasz nyelv

Noviszád egyik gimnáziumában francia helyett olasz nyelvet tanítanak

Beográdból jelentik: Bogdanovics Boskó a kultuszminiszter helyettese fogadta a sajtó munkatársait és tájékoztatta őket a szeptemberben kezdődő iskolaév különböző újításairól. A segédminiszter bevezetőben közölte, hogy a német és olasz államokkal fennálló gazdasági és kulturális kapcsolatok fejlesztése kívánatosnak teszi, hogy

a német és az olasz nyelv tanítása az eddigieknél nagyobb jelentőséget nyerjen a jugoszláviai iskolákban.

A két nyelv tanításának kiterjesztése természetesen nem történhet meg máról-holnapra az egész vonalon, hanem csak fokozatosan. A kultuskormány első intézkedése, hogy

a tanítóképzők és a polgári iskolák első osztályaiban az idei tanévben már a német lesz az egyetlen idegen nyelv.

A többi évfolyamon a francia nyelv tanítását folytatják, amely így néhány éven belül kizorul az iskolák tantervéből.

Elhatározta a kultuskormány azt is, hogy az olasz nyelvet kötelező tantárgyként vezeti be a gimnáziumokba. Minthogy a terv keresztülvitele itt is csak fokozatosan történhetik, az eddigi tervek szerint a most kezdődő iskolaévben tizenegy gimnáziumban kezdik meg az olasz nyelv kötelező tanítását,

mégpedig a harmadik osztálytól

kezdvé, a francia nyelv helyett. A tizenegy gimnázium: Beográdban és Lyublyanában egy-egy fiu és egy-egy leánygimnáziumban, egy-egy gimnáziumban Mariborban, Celyén,

Noviszádon,

Kragujevácon, Szkoplyén, Szarajevóban és Kotorban. A német nyelvet már az első gimnáziumi osztálytól kezdve tanítják ezekben az intézetekben, az olasz nyelvet pedig a harmadik osztálytól kezdve. Mariborban, Celyén, Noviszádon, vagyis azokon a helyeken, ahol két gimnázium működik, az egyikben kizárólag az olasz nyelvet vezetik be a francia helyett. A többi gimnáziumban megmarad a francia nyelv, amíg lehetővé nem válik az új nyelvekre való áttérés. De már ezekben a gimnáziumokban is rendeznek olasznyelvű tanfolyamokat, ezeket a báni hatóságok szervezik meg, saját hatáskörükben.

Az idei tanév más újítása, hogy ugynevezett

klasszikus gimnáziumot nyitnak Beográdban és Szremszki Karlovcin.

A klasszikus gimnáziumokban — mint ismeretes — a latint és a görögöt tanítják az idegen nyelvek közül, a különleges egyetemi tanulmányokra készülő ifjuság számára. Karlovcin régebben klasszikus gimnázium működött, most újból visszanyeri klasszikus jellegét, az ország egyik legrégebbi gimnáziuma.

illetve a valóságban ennek az intézménynek elnöke és alelnöke lép a legerősebben előtérbe. Ez a titkos tanács a legszorosabb kapcsolatban van az állam vezetésével. Gyakran megtörtént már, hogy a titkos állam tanács drámai körülmények között nyult bele a kormány és a parlament politikai harcába, sőt a polgári és katonai legfőbb vezetés között kitört vitákba is. Szoros közelsége a politikai élethez abból is meglátszik, hogy mozgalmas időkben az elnök és alelnök kiléptek »magasztos« állásukból, amit a titkos államtanácsban betöltenek és miniszterelnökként kormányokat alakítottak.

A titkos államtanács amolyan hídát képez a legfőbb napi politikai vezetés és az ettől visszavonultan élő császári udvartartás között.

A politikai vitákkal való kapcsolatot azonban a titkos államtanács elnökét olyan tanácsadóvá tette, aki nem tud teljes mértékben a napi érdekektől távolálló genróknak a helyébe lépni. Az államtanács legtöbb magas kort elért elnöke (Konoye herceg ritka kivétel ezen a téren) még mindig tulságosan »földközelen« állanak. A politikai eseményekkel szemben nagyobb tárgyalgosságot lehet elvárni

a császári pecsétörtől és a császári udvartartás miniszterétől.

Igy ez a kettő egyre nagyobb mértékben tölti be a császári tanácsadó szerepét a titkos államtanács elnöke mellett. Keleten, ahol még a magánember pecsétje is, különösen pedig az állami pecsét rendkívül nagy gyakorlati jelentőséggel bír, a pecsétör tisztje nem csupán cím, mint Angliában. Semmi olyan irat, amely a császári udvartartást érdekelheti, de semmi olyan politikai okmány, amely elég fontos ahhoz, hogy a császárhoz aláírásra előterjesszék, nem juthat el a császári íróasztalhoz anélkül, hogy a pecsétör kezeim át ne menne, tehát annak ellenőrzése alá ne esne: Ez megmagyarázza ennek a férfiúnak rendkívül nagy és elrejtett befolyását is.

A császárral való mindennapos érintkezés során alkalma van minden ügyről véleményt nyilvánítani.

Még inkább a háttérben áll a császári udvartartás minisztere, aki a mindennapi udvari élet során kerül szoros kapcsolatba a császárral. Figyelembe kell venni itt azt is, hogy a miniszter a Tokugava sogune családhoz tartozik s a császár legidősebb fivérének apósa.

A szoros családi kapcsolatok jelentősége pedig Japánban sokkal nagyobb, mint Európában.

A pecsétör és az udvari miniszter konzervatív elemek a császári tanácsadó körben természetesen ezeknek a rendkívüli bizalmi állást betöltő férfiaknak pozícióját is megingathatják az olyan nagy világpolitikai események, mint amilyenek a legutóbbi időben történtek, ha kiredül, hogy ezeket előzetesen tévesen ítélték meg.

A jó egyesületi vezetés, a népművelés. Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

Angliával szemben, amely Franciaországgal egyetemben proklamálta a háborút Németország ellen. A német nép törhetetlen meggyőződése, hogy a világon béke addig nem lehet, amíg Angliát teljesen le nem győzik. A német nép szentül hiszi azt is, hogy Németország és Olaszország együttes ereje olyan óriási az ellenség erejével szemben, hogy a végső összecsapás kimenetele kétséges pillanatig sem lehet.

Anglia eddig csak részben érezte, hogy mit jelent a német-olasz együttes erő. Anglia már tudja milyen a német légi haderő, a tengeralattjárók, a gyorsnaszádok. Azonban a jövőben még jobban megtanulja majd, hogy mire képes a német nép, ha minden erejét megfeszíti az utolsó csapásra. Churchill bizonyos lehet afelől, hogy megszorodott a német tengeralattjárók és a repülőgépek száma. Ugyanakkor állandóan csökken az angol tengeri haderő tonnamennyisége. Az angol fegyverkezés sem növekszik, hanem a gyárak egymásután porrá válnak. Minél erősebbet ütünk Angliára, annál inkább közeledünk a békéhez — mondotta Hessz. S ha Angliát megtérjük, a világ népeire az igazi béke áldásos korszaka köszönt.

Uj Európa születik. Ebben az új Európában békésen munkálkodhatnak az emberek és fejleszthetik kulturájukat. Németország Itáliával együttesen megnyitotta az új Európához vezető utat.

„Kiterjesztik és megszilárdítják” a román kormányt

Bukarestből jelentik: Jólétesült körökben úgy tudják, hogy kormányváltás várható; hír szerint kiterjesztik és megszilárdítják a kormányt. Ugy tudják, hogy Pop Valér volt miniszter igazságügyminiszter Scridon Leon, volt államtitkár, Goga pártjának volt tagja, munkaügyi miniszter lesz, Puscariu egyetemi tanár pedig közoktatásügyi miniszter. A miniszterelnök és a külügyminiszter megmarad tisztségében. Ugyancsak megmaradnak hivatalukban a kormányban levő tábornokok. Ezzel szemben még lehetségesnek tartanak több kisebb változást.

A ROMÁN KÜLÜGYI KABINET-FŐNÖK BERLINBE REPÜLT

A »Vreme« bukaresti jelentése szerint Polony, a román külügyminisztérium kabinetfőnöke repülőgépen Berlinbe utazott azzal a feladattal, hogy a német kormányt emlékiratot adjon át a napirenden levő kérdésekről.

NAGYON KAPÓSÁK ANGLIÁBAN A NÉMET RÖPLAPOK

Liszaabnból jelentik: Angliában jól jövedelmező kereskedést folytatnak a német röplapokkal. A közönség érdeklődése a röpcédulák iránt a londoni rádió jelentéséből is kitűnik. Eszerint egyizben az egyik röpcédula tulajdonosának egy fontot fizettek, hogy elolvashassák Hitler legutóbbi békefelhívását, melynek közlését a Churchill-kormány tudvalevően megtiltotta az angol lapoknak. Maga a londoni rádió a röpcédula legalacsonyabb árát két pennybe szabta meg.

Milyen erők mozgatják a „Felkelő nap” birodalmának politikai életét?

Aligha van még egy ország a világon, ahol a tanácsadók a magán- és állami kérdésekben is olyan nagy szerepet játszanak, mint Japánban. A régi törzsi és klan uralom idejéből került át a mai korba ez a sajtószerű berendezés. Tulzán nélkül állíthatjuk, hogy Japánban ezek a »tanácsadók« gyakran nagyobb szerepet játszanak, mint a nyilvános felelősséget hordozó személyiségek. Vonatkozik ez az ország politikai vezetésére is.

A háttérben álló férfiak sokkal erősebben befolyásolják Japán sorsát, mint az »előtérben« állók.

A ma érvényes államelmélet szerint a miniszterek, tehát a mindenkori kabinet tagjai, a japán császár legfontosabb és legjelelősebb tanácsadói. Csak neki és nem a parlamentnek tartoznak felelősséggel. A valóságban azonban a miniszterek inkább csak végrehajtó eszközei a mögöttük álló alkotmányszerűen meghatározhatatlan erőknek. Még néhány év előtt is rendkívül nagy volt a befolyása az ugynevezett genróknak, az »idősebb államférfiaknak«.

akik a modern japán császári birodalom alapítója, Meiji császár alatt a japán állam érdekében nagy érde-

mekeket szereztek. Ma már csak egy ennek a feltételnek megfelelő genró él, a 92 éves Saionji herceg, aki azonban már néhány éve gyakorlatilag nem tud a császárnak tanácsot adni. Bár rövid ideig megkísérelték, hogy életben tartsák a genrók intézményét, ez azonban már nem sikerült, szerepüket teljesen átvették az új tanácsadószervek.

A genrókkal szemben, akiknek tanácsadói szerepe a császár személyes bizalmán alapul, a döntő jelentőségű tanácsadók szerepe az álláshoz kapcsolódik, amelyet az állam és udvartartás hatalmas hierarchiájában betöltenek. Ezeknek kapcsolata a császári házzal fontosabbnak látszik, mint az ország aktuális vezetésével való kapcsolatuk. Előszere-tettel választják őket olyan körből, amely nincs szoros kapcsolatban a mindennapos belpolitikai harcokkal és így

tanácsadói képességüket pártpolitikai szempontok nem befolyásolják.

Mindezeknek a feltételeknek ma elsősorban a titkos államtanács tagjai és a császári udvartartás legfőbb hivatalnokai, tehát a császári pecsétörök és a császári udvartartás minisztere felelnek meg.

Ezek közül a titkos államtanács,

h...
tin...
tért...
nagy...
ban...
tiszt...
kal...
modé...
ciót...
ott...
Az...
del...
azo...
fél...
má...
Az...
hir...
ta...
repet...
leges...
sére...
AZ...
A...
részt...
tek...
szaka...
böl...
az...
dekel...
el...
m...
iensé...
pedic...
is...
Eze...
ber...
kat...
tél...
sül...
lejt...
ész...
Valós...
közel...
hát...
sza...
száll...
ní...
A...
amig...
alatt...
lag...
rokat...
száll...
gekbe...
rúlete...
fenyve...
közel...
gonyt...
hogy...
leh...
léte...
By...
ben...
Műt...
kat...
rokat...
emelt...
tudós...
szetes...
szára...
A...
járt...
lő...
ré...
gő...
leti...
több...
a...
leg...
embe...
obsze...
és...
rának...
kiseb...
téli...
gyel...
A...
jain...
száll...
menn...

Hőcirválóval, hernyótalpas szánokkal hódítja meg az Antarktisz Byrd expedíciója

(Buenos Aires, augusztus.) Az argentin fővárosba néhány nappal ezelőtt tért vissza Byrd északamerikai tenger-nagy antarktisi (dél-sarki) expedíciójában résztvevő két argentinai tengerész-tiszt. Mint ismeretes, Byrd hónapok-tal ezelőtt nagyszabású és teljesen modern felszereléssel ellátott expedíciót vezetett a déli sarkvidékre, hogy ott tudományos kutatásokat végezzen.

Az expedíciót több évre tervezik, délamerikai politikai körökben azonban úgy tudják, hogy a Byrd-féle expedíciónak nemcsak tudományos, hanem politikai céljai is vannak.

Az amerikai tengernagy ugyanis — hír szerint — azt a megbízatást kapta, hogy kutassa föl az antarktisi terpeket, mennyiben volna alkalmas esetleges katonai támaszpontok létesítésére.

AZ ANTARKTISZ FÖLDERITÉSE

A Buenos Airesbe visszatért tengerésztisztek hivatalos jelentést készítettek az expedíció most lezárult első szakaszának munkájáról. A jelentésből kitűnik, hogy az expedíció tagjai az eddig még ismeretlen dél-sarki vidékeken tulajdonképpen épügy jártak el, mint ahogy a katonák, amikor elengedő területre hatolnak be. Az expedíció két állomást létesített ugyanis, a keleti és a nyugati állomást.

Ezeket a támaszpontokat 20 ember telet át, míg Byrd többi munkatársai, a tengernaggyal együtt, a tél folyamán visszatértek az Egyesült Államokba. (Nem szabad elfelejteni, hogy a déli földgömbön az északi földgömb nyári hónapjai alatt van a tél.)

Valószínűnek tartják, hogy Byrd a legközelebbi dél-sarki nyári folyamán, tehát 1940 decemberében tér majd vissza a sarkvidékre, hogy újonnan oda-szállított embereivel fölválta a mostani téli szállások tagjait.

A jelentésből az is kitűnik, hogy amíg a déli sarkvidék nyári hónapjai alatt — december folyamán — aránylag könnyű volt az Antarktison táborokat létesíteni, addig a mostani téli szállások fölállítására komoly nehézségekbe ütközött. Mindenekelőtt sík terület kellett keresniük, amelyet nem fenyegetnek gleccserek és amelyeknek közelében az expedíció hajói is horgonyt vethetnek. További feladat volt, hogy

lehetőséget teremtsenek repülőter létesítésére, miután a modern, így Byrd expedíciója is nagymértékben igénybe veszi a felderítő repülőgépeket.

Miután megtalálták a megfelelő pontokat, a téli szállások céljaira nem sátorokat, hanem szabályos faépületeket emeltek. Ezeket a faházakat a kutató tudósok hajói hozták magukkal, természetesen szétszedett állapotban és a szárazföldön rakták őket ismét össze. A téli szállásul szolgáló faházak padlóját és mennyezetét különleges szigetelő réteggel vonták be, hogy a lakókat megóvják a sarki hidegtől. Mind a keleti, mind a nyugati támaszpontnál több faházat építettek, sőt, ezek közül a legnagyobbba kényelmesen befér 26 ember is. A többi laboratóriumnak, obszervatóriumnak és a legértékesebb és a hidegre érzékeny műszerek raktárának használják. Ezeket kivül még kisebb támaszpontokat is létesítettek a téli szállások közelében, ezek megfigyelőpontokul szolgálnak.

A jelentés ezután az expedíció tagjainak felszerelését ismerteti. A téli szálláson tartózkodó tudósok valamennyien meleg gyapjuruhát viselnek,

ruhájuk fölé azonban pamut és selyem keverékből készült »vihar-kabátot« huztak, miután a sarkvidéken az egyik legfontosabb feladat a rendkívül erős és fagyos szél elleni védekezés.

Ejszaka hálózsákokban alusznak és ezeket a zsákokat is nagy körültekintéssel készítették el. A zsákok impregnáltak és gumival bevont matracokból állanak, belsejüket elektromos melegítőkészülék fűti. Magukat a matracokat vastag lenvászonból készült zsák borítja és ehhez a zsákhoz csatlakozik az ugyancsak lenből készült fejtető is, úgyhogy a hálózsákba bebújt alvónak csak a feje látszik ki a matracok, zsákok és fejtető tömkelegéből.

»HALLÓ, ITT DELI SARK...!«
»HALLÓ, ITT USA...!«

Az expedíció több két- és hárommórtos Curtiss-repülőgépet vitt magával. Valamennyiöket a legmodernebb rádió-, mérő- és fényképező készülékekkel szerelték fel.

Igen fontos feladatot jelent a gépeknek a hideg ellen való megvédeése és ezért a motorokat meleg takarókkal borították be. A begyújtás előtt a motorokat és az olajtartályokat kivülről petróleummelegítőkkel melegítik

és csak akkor gyújtják be a gépeket, amikor már mind a motor, mind pedig

az olaj hőmérséklete elérte a szükséges fokot. A gépek futószervezete ke-rekekből, sítalpakból és csónakokból áll, úgyhogy ezek a gépek tetszés szerint tudnak leszállni a földön, a jégen és a vizen. Miután a sarkvidékeken az iránytűt nem lehet használni, a repülő-
lők ehelyett »napiránytűvel« tájéko-zódnak. Ez a szellemes készülék tulajdonképpen a napórákhoz hasonlít és lehetővé teszi, hogy a nap állásából, illetve a fény sugarzás erősségéből a pilóta megállapítsa, hogy gépe hol tartózkodik.

Mindkét támaszpont állandó rádió-összeköttetésben van az Egyesült Államokkal és mindennap hosszú megbeszélések folynak az Antarktisz és az Egyesült Államok között. Abban az esetben, ha az expedíció tagjai hernyó-talpas, óriás traktoruktól vont száno-
jaikon kirándulásokra indulnak, ugyan csak rádióösszeköttetésben vannak a támaszpontokon visszamaradt bajtársaikkal.

A szánocon külön adó- és vevő-készülék van, a szükséges villamosenergiát kézhajtású dinamó szolgáltatja. A traktoruktól vont szánocon kívül az expedíció még egy »hőcirválóval« is rendelkezik, amely 10 ember befogadására alkalmas

és ugyancsak harnyótalpakon közlekedik a gleccserek jégmezőin.

A jelentés végül hangsúlyozza, hogy az expedíció már eddig is rendkívül értékes tudományos megfigyeléseket gyűjtött össze és reméli, hogy a további hónapok és évek alatt az összes megőrzött dél-sarki tudományos kérdésekre meg tudják adni a feleletet.

C. B.

Bocsáron magyar tagozatú elemiiskola nyílik meg szeptemberben

Dr. Várady Imre szenátor közbenjárására a közoktatásügyi minisztérium, négyosztályú magyar elemiiskola megnyitását engedélyezte

Kikindáról jelentik: Egész Felsőbányában, de különösen Bocsár községben nagy meglepetést és örömet keltett a közoktatásügyi minisztérium leirata a kikindai tanfelügyelőséghez, melyben

elrendeli magyar nyelvű tagozat megnyitását Bocsáron

a már meglévő államnyelvű illetőleg német nyelvű elemi iskola tagozat mellett. Bocsáron a magyar nyelvűek száma valamivel kisebb a német anyanyelvűeknél, azonban mindeztől a községben nem volt magyar nyelvű tagozat, a már évek óta eredményesen működő német nyelvű elemiiskolai tagozat mellett.

Várady Imre szenátor közbenjárására a közoktatásügyi minisztérium most engedélyezte a magyar nyelvű tagozat megnyitását, tekintettel arra, hogy a nemzetiségi iskolák működésére vonatkozó rendelkezés értelmében az előirt harminc tanulóval jóval nagyobb az erre a tagozatra jelentkezők száma.

Mivel az új magyar nyelvű tagozat már szeptemberben megnyílik, betöltésre vár egy magyar tanítói állás Bocsáron. A kikindai járásban

több magyar tanítói állás van jelenleg üresedésben.

Így Szajánban három, Banatszka Topolán és Padejon egy-egy magyar tanítói állás vár betöltésre.

Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint az üresedésben lévő tanítói állásokat legkésőbb augusztus 25-ig betöltik.

... ÉS A CIMBALMOS

— Engedjék meg, hogy legalább a cimbalmosom velem maradhasson, mert mit ér a magyar nőta cimbalom nélkül — irtam a katonai hatóságokhoz felterjesztett felelkezésben. Meg is engedték és ettől az időtől kezdve Scheveningenben muzsikáltam a cimbalmosommal és egy hollandi zenekar tagjaival, akiket betanítottam magyar nőtátra.

— Teljes lesötétítésben, lehuzott vasrollók mögött szólt a magyar nőta a scheveningeni előkelő hotel halljában. Ha elhallgattunk, hallatszott a harci zaj... Felettünk nem egyszer bomlottak a repülőgépek, mi meg muzsikáltunk rendületlenül szüntelenül. Csak néztük egymást, mi ketten magyarok, a cimbalmos-sal. »No Tóni! — szólt oda nem egyszer — hazajutunk-e valaha?«

— Jöttek aztán a békésebb napok, de minket a honvány hazakergetett.

— A magyar követség, amely példátlan nagy szeretettel és gondossággal ápolta a magyarok érdekeit,

nekem is helyet szorított a diplomata-vonaton,

mely Hágából ment lefelé a Balkánra. Hazajöttem, itt vagyok és olvasgatom a részvételeket, amelyeket »halálhíremre« családom kapott azoktól, akik szeretik a muzsikámat...

(c. z.)

Hazajött egy halottnak hitt pesti cigányprimás

Egyelőre pihen és a családjának küldött részvétlétvitatókat olvasgatja

Budapestről jelentik: Májusban mind a magyar sajtót, mind a világsajtót bejárta az a hír, hogy Kóczé Antal, a neves magyar cigányprimást, aki Hollandiában muzsikál, bombatalálat érte, amelynek következtében

hősi halált halt az idegen földön.

A magyar nótaköltészetnek ezt a kiválóságát megsiratták Pesten és megsiratták Bécsben, ahol több mint egy évtizedig muzsikált. Halálhíre nagy megdöbbenést keltett a mág-náskörökben, amelyeknek kedvenc primása volt és a művészkörökben, melyeknek tagjai rajongó odaadással szerették a kedves, bohém, örök-ké vidám Kóczé Tónit.

A norvég Nemzeti Színházban

— Több, mint egy esztendeje utaztam el Budapestről Oslóba, ahol Ibsen és Björnson színházának, a Nemzeti Színháznak színpadán szót játszottam. Persze magyar nótákat. Nagy kitüntetést jelent ez oda-kint, mert a norvég nemzeti színházban, ősi hagyományok szerint idegen ember nem szerepelhet. Egy művészeti bizottság ült össze szer-ződtetésem ügyében. A bizottság a színház igazgatójának javaslatot tett, hogy felléptethet engem, aki az öreg Kóczé fia vagyok,

annak a Kóczéknak, aki a királyok háziprimása volt.

— Tavaly szeptemberben, három hónapos norvégiai szereplés után, a háboru kitörése napján érkeztem

Nemrégiben azután egy külföldi Vöröskereszt-iroda értesítette a primás Budapestben tartózkodó család-tagjait, hogy

a cigányprimásnak semmi baja sincs, sőt néhány nap múlva el is indul hazafelé.

Ennek a táviratnak azonban senki sem hitt... Viszont tegnap megtörtént a csoda: a halottnak hitt Kóczé Antal megérkezett Budapestre.

Mosolyogva fogadta a Reggeli Ujság munkatársát:

— Köszönöm a részvétet. Most láttam csak, hogy az urak még sem felejtettek el...

Azután viszontagságos hangversenyturnéjáról kezd beszélni:

meg Amszterdamba, ahová ugyan-csak szerződés kötött bandámmal együtt. Az egyik restaurantban muzsikáltunk, de csak három hónapig, mert akkor

parancsot kaptunk, hogy haladéktalanul utazuunk haza.

Egy hollandiai fejedelem, akinek estéről estére elmuzsikáltam a »Lehullott a reggő nyárfá ezüstsínű levelé«-t és aki ezt a könnyben csillogó magyar nótát már a hegedüm után dudolta, közbenjárt érdekemben, mire a katonai hatóságok engedték, hogy átmehessek Scheveningenbe, a világhírű fürdőhelyre és ott szórakoztassam a közönséget. Zenekarom tagjainak azonban haza kellett utazniuk,

HALLÓ!

Holland lapok megállapítják, hogy a Németország eleni háboruban összesen mintegy ezer holland személy sebesült meg. Közülük mintegy száz teljesen munkaképtelen, öt megvakult.

A német-svájci tárgyalások befejeződtek. A kiküldöttek megegyezést írtak alá, a megegyezés szabályozza a két ország közötti árucseréjéért és a fizetés módjait.

Szófiából jelentik, hogy Sztamenov Iván, Bulgária moszkvai követe tegnap repülőgépen Moszkvából Szófiába érkezett. A követ szabad-ságát tölti Bulgáriában.

Stockholmból jelentik, hogy az angol kormány intézkedésére a Magna Charta eredeti példányát Kanadába szállították.

Szófiában tegnap jelent meg »Civita Bulgare« címmel az első olasznyelvű újság. A lap célja, hogy megkönnyítse a bolgár és olasz nép kulturális és gazdasági közeledését és együttműködését.

Bernből jelentik, hogy a hadsereg-főparancsnokság rendelkezése tovább folytatják a behívott katonák szabadságolását. A szabadságolásokat a mezői munkák elvégzése céljából rendelte el a külügyi kormány.

Filov bolgár miniszterelnök és Popov külügyminiszter tegnap hosszasan tárgyalt a parlament elnökével. Politikai körökben úgy tudják, hogy rövidesen rendkívüli ülésre hívják össze a bolgár parlamentet.

A német kormány rendelkezése be kell jelenteni az elcsépeszt területeken található német vagyonokat. A rendelkezés értelmében nem tekinthető ellenséges területnek Norvégia, Hollandia, Belgium, Luxemburg. Ellenséges területek: Anglia, a francia gyarmatok, protektorátusok és mandátárius területek, továbbá Egyiptom, Szudán, Irak és Monaco.

Bukaresti jelentés szerint tegnap olasz gazdasági küldöttség érkezett a román fővárosba. A küldöttség tagjai a két ország közötti időszerű gazdasági kérdéseket vitatják meg a román gazdasági élet vezetőivel.

Megváltoztatták a külföldiekre szóló törvényt Törökországban. A külföldiek utazását, vagy bizonyos városokban való tartózkodását ezáltal minisztertanácsi határozattal meg lehet tiltani. Külföldiek az országban való utazásuk során minden alkalommal kötelesek a rendőrhatalóság engedélyét megkérni.

Harmine különvonaton érkeznek Németországba azok az olasz munkások, akik a nyáron Németországban fognak dolgozni. Az első vonat, amelyen 500 munkás utazott, már megérkezett. A munkások Hannover környékén kapnak alkalmazást.

Weygand tábornok Toulouseben kitüntetést nyújtott át Vuillemin tábornoknak. Weygand rövid beszédében méltatta a tábornok érdemeit, majd megemlékezett a francia aviatika hősi halottairól.

A »Sera« jelenti Montevidéoból, hogy német kereskedelmi ügynökök erős aktivitást fejtenek ki Uruguayban. Szeptemberi és októberi szállításra ajánlanak fel német árukat. Egy német textilcég 150.000 kilogramm gyapjút vásárolt Montevidéoban.

A gyermekek bosszúja

Eltiltották őket a kukoricásütéstől, mire felgyújtották a kazal

Bácztopoláról jelentik: Szombaton délután négy óra tájban kigyulladt Juhász János gazdálkodó szalmája. A gyorsan kivonult önkéntes tűzoltóság Langhof László főparancsnok és Schneider Dániel parancsnok vezényletével hamarosan eloltotta a veszedelmes tüzet, mely könnyen végzetessé is válhatott volna, miután az égő kazal a szűrőskert és a tanya épületek közvetlen szomszédságában volt. A tüzet sikerült lokalizálni, de

a száznegyven kereszt buzából felrakott hatalmas kazal teljesen leégett.

A tűzoltóság éppen akkor ért a tüzhöz, amikor már a legközelebbi kis boglya törek is égni kezdett, amelytől azután biztosan kigyulladt volna az egész szűrőskert és a tanya. A tüzhöz kivonult rendőrség és csendőrség azonnal megkezdte a tűz okának kiderítését és ekkor érdekes

dolgok kerültek napvilágra. Juhász János gazdálkodó szombaton délelőtt arra lett figyelmes, hogy a szűrőskert fölől

füst száll a magasba.

Gyanúsat sejtve hátra sietett és ekkor legnagyobb meglepetésére kisfiát és kislányát több környékbeli gyerek társaságában kukoricásütésen érte. Azonnal eloltotta a tüzet és a gyermekeket hazakergette. Csak a délutáni tűznél vallotta be a félelemtől idegrohamot kapott kislány, hogy délelőtti pajtásai, amikor elkergették őket azt mondták, hogy

bosszúból felgyújtják az egész szalmát meg a tanyát.

A kapott adatok alapján a csendőrség azonnal erélyes nyomozásba kezdett. Megállapítást nyert, hogy a két jópajtás B. L. és K. I. kiskorú fiúk voltak, akiknek kihallgatása folyamatban van. A kár nem nagy.

Mit árul el az ember írás közben?

- elmondja a „gép-grafológus”...

Egy érdekes magyar találmány karrierje

(Budapest, augusztus.) — Mintegy tizenöt évvel ezelőtt alkotta meg két magyar grafológus a modern grafológia legjelentősebb kutatóműszerét: a grafodint, melyet

gépgrafológusnak is nevezhetnénk.

A szakemberek nagy lelkesedéssel fogadták a grafodint és messzemenő reményeket fűztek alkalmazásához. Érdekes lesz most tizenöt év után számbavenni, hogy miképpen vált be ez az érdekes magyar találmány.

A két magyar kutató, aki a grafodint feltalálta, Románé Goldzieher Klára büntetőtörvényszéki hites írászakértő és Bálint Antal, az Irodalmi Gyorsírókat és Gépirókat Vizsgáló Országos Bizottság elnöke. A készülék segítségével meg lehet állapítani és meg lehet mérni az írás sebességét, a nyomáserősséget és az írás közben előforduló szüneteket

(például ceruzafelemelésnél, ékezetekkel való ellátásnál, stb.). Eddig ezeknek az íráslempéknek összehasonlítására csak a szubjektív becsülés módszere állt rendelkezésre. Így minden ezzel kapcsolatos megállapítás csak hozzávetőleges érvényű volt. Például az a kijelentés, hogy az erős nyomás határozott jellemre vall, csak kétes értékű volt, mert nem lehetett megállapítani egy pontos, számszerű mértéket, amelyen felül a nyomás erősnak és amelyen alul gyengének kell minősíteni. A grafodint lehetővé teszi, hogy az írás finom árnyalatait pontosan kifejezhessük és ezzel utat nyit az exact tudományos kutatásnak. Hasonló természetű készülékek feltalálásával külföldön már 70-80 év óta próbálkoztak, de minden kielégítő eredmény nélkül, mert ezek nehezen kezelhetőek és komplikált szerkezetűek voltak.

AZ ÖRDÖNGÖS CERUZA

A grafodint lényege egy ceruza, mely gumicső segítségével regisztráló szerkezettel áll összeköttetésben. Az írásmozgás a regisztráló szerkezet révén futószalagon jelenik meg, grafikon alakjában. Aszerint, hogy az egyénnek milyen az írásritmusa, alakul a grafikon. Hossza az írás gyorsaságától, csúcsainak magassága a nyomáserősségektől és megszakításai az írás közben előforduló röpke vagy huzamosabb szünetektől függ. Mint érdekességet megem-

lítjük, hogy a műszert Románé Goldzieher Klára egy mechanikus segítségével.

saját maga házilag állítja elő és állandóan dolgozik fejlesztésén.

A grafodin jelentőségét a következőkben lehetne összefoglalni. Segítségével mérni lehet az írás sebességét és az írásnomást. A sebesség jellemző az egyén testi és lelki összműködésének tempójára, a nyomás pedig az egyén lelki működésének erősségére, intenzitására. A kettő együttesen alakítja az egyéni ritmust. Ez a ritmus pedig az egyéniség legsajátosabb kifejezője.

Orvosi célokra is igénybe veszik a grafodint:

Idég- és elmebetegség gyógyulásának, illetve rosszabbodásának tüneteit állapítják meg vele. Igen fontos továbbá az, hogy az írás és a beszéd működésének szoros összefüggésben lévén, a beszédkiadás és beszédzavarok megfigyelésére is felelten hasznos. Így például a híres müncheni agysérült állományon végeztek hasonló kísérleteket, melyek eredményei az egész európai szaksajtót bejárták.

AZ IKREK LEKIVILÁGA

A külföldi és belföldi szakkörök hamarosan felismerték, hogy a grafodin az alkalmazott lélektan kezében milyen hatékony szerszám. Amerikai és európai szaklapokban és magazinokban rengeteg, képekkel illusztrált cikket közöltek róla.

Igen sok külföldi intézet megvásárolta és bevonta kutatásaiba.

Magyarországon már minden vonatkozásban alkalmazzák a grafodint tudományos kutatásokra és alkalmazásához mindenütt nagy reményeket fűznek. Bálint Antal a gyorsírás fejlesztésére irányuló vizsgálódásaiba, Darányi professzor pedig

az ikrek lelkivilágára vonatkozó kutatásainál használja.

Több száz ikerpár írását elemezték lélektani szempontból a grafodin segítségével.

Dr. Schiller Pál egyetemi magántanár a Pázmány Péter Tudomány-egyetem lélektani intézetében és dr. Boda István egyetemi magántanár a Kassai Kereskedelmi Főiskola lélektani intézetében folytat a grafodinnal érdekes

kísérleteket.

Románé Goldzieher Klára Hóóman Bálint kultuszminiszter támogatásával a Berzsenyi Dániel reál gimnáziumban kutató intézetet állított fel. Itt hat év alatt mintegy

5000 budapesti iskolagyermeket vizsgált meg

10. és 18-ik életév között. Vizsgálat alá vett ezenkívül abnormálisokat is; pl. dadogókat, süketnémákat, javítóintézetbelieket. Az utóbbiak vizsgálatát megkönnyítette az, hogy Románé Goldzieher Klára egyszersmind büntetőtörvényszéki hites írászakértő is. Az adatokat tudományosan feldolgozta »Az írás kísérleti vizsgálata« című munkájában. Igen érdekes vizsgálatokat végzett még Románé az örökléskutatás terén, melynek eredményeit a »Balkezesesség« című műben (a pszichológiai társaság örökléskutatói szakosztályának kiadása) tette közzé.

A NŐ ÉS A FÉRFI

E sok különböző irányban folytatott kutatások már eddig is jelentős és érdekes gyakorlati eredményekkel jártak. A már említett orvosi felhasználásán kívül például megállapították azokat a kritériumokat, melyek a női és férfi írást, melyek a különböző korú egyének írását, továbbá azokat, melyek

az egészséges és az abnormális értelmiségű egyének írását jellemzik.

A kutatások állandóan és széles körben folynak és biztosan számtalan további értékes eredményekre.

Evezredék óta fejezik ki már az emberek gondolataikat és érzéseiket írással; talán eljön az idő, mikor az írás segítségével világosság derül a lélek rejteit, még föl nem tárt, még ki nem fejezett titkaira. (g. g.)

Pétain tábornagy Kecskeméten

Érdekes adat a kommün utáni megszállás idejéből

Kecskemétről jelentik: Pétain tábornagy, francia államfő magyarországi szerepével kapcsolatban a kecskeméti levéltárból

érdekes adat került elő.

A levéltár őrzi sok egyéb között a kecskeméti újságok régi példányainak köteteit is. A Kecskeméti Közlöny 1919 augusztus 24-i számának hírvonatában olvassuk a következő sorokat:

Pétain francia tábornok ma délelőtt Mosiuu hadcsoporthparancsnok és néhány francia és román vezérkari tiszt kíséretében Kecskemétre érkezett, az itt elhelyezett csapatok felett szemlélet tartott s fogadta az Olteanu tábornok vezetésével tisztelő tisztikar üdvözlését. A tábornok ur ittartózkodása tisztán katonai jellegű. Pétain tábornok vezérkari főnöke volt a moldvai fronton annak a francia hadseregnek, amely a VI. román hadosztállyal együtt küzdött. Most azért jött, hogy a francia hadseregnek és tisztikarnak üdvözlését hozza azért a munkáért, amelyet a román hadsereg és az általa szeretett és becsült VI. divízió kifejtett a kultura és Közép-Európa rendjének helyreállításáért. Ezt az üdvözlést meleg szavakban tölmácsolta a hadosztály tisztjeinek és katonáinak.

Az első pillanatban szokatlanul fest ez a szöveg egy alföldi város újságjában, de mindent megértünk, ha rátekintünk a cimlapra és olvaszuk a címfejlőlötti vastag nyomtatást: Censurat dr. Bratu.

Harmadik hete volt akkor Kecskemét román megszállás alatt.

Hogyan dolgoznak a „tengeri agarak“?

Nagymértékben növelik a német gyorsnaszád-flottát

A hadijelentések ismételtén beszámoltak a gyorsnaszádokról, ennek a legújabb tengeri fegyvernemnek, jelentős sikereiről. Abban az egyszerű megállapításban, hogy egy gyorsnaszád megsemmisítette az ellenséges cirkálókat

nyilvánvaló ezeknek a kis hadihajóknak rendkívüli fölénye a sokkal erősebb ellenfelekkel szemben

is kitűnik ennek a modern fegyvernem veszélyes volta és sokoldalú alkalmazási lehetősége.

A gyorsnaszád a jelenlegi háború találmánya és emlékeztet a nemrég mult idők kis torpedónaszádjaira. Mivel ezekből a torpedónaszádokból idők folyamán a tekintélyes torpedó rombolók fejlődtek ki, szükségessé vált, hogy a torpedónaszád eredeti céljának megfelelően,

új hajótipus alakuljon ki, mely kicsi, de a lehető leggyorsabb legyen.

Igy keletkezett az utóbbi években hosszas kísérletek után a gyorsnaszád, amely lényegében a torpedónaszád ősi formája.

A gyorsnaszád gyorsasága, mozgékonyasága és hatósugara sokkal nagyobb, mint a torpedónaszádoké. A német gyorsnaszádok, amelyek fölényüket legutóbb a La Manche-csatornában és azelőtt Norvégiában ismételtén bizonyították, már

nem gőzgéppel, hanem erős Diesel-motorokkal vannak felszerelve

ez magyarázza rendkívüli gyorsaságukat. A gyorsaságnak köszönhetően ezek a kis hadihajók elnevezésüket is, ezért hívják

»tengeri agaraknak«.

Az óriási gyorsaság teszi számukra lehetővé az ellenséges hadihajók villámgyors üldözését, másrészt pedig az ellenséges tüzéség tűzének kikerülését.

A gyorsnaszádokat a »tengerstukáinak« is nevezik, vagyis a híres német zuhanóbombázó repülőgépekkel hasonlítják össze. Ezt az elnevezést veszélyes fegyverzetükkel érdemelték ki. Ezen a néven emlegeti őket az ellenség, mivel

az ellenséges hajókat ugyanúgy célozzák meg, mint célpontjukat a zuhanóbombázók, vagyis magával a hajó testével,

tekintettel arra, hogy két torpedócsövük mereven bele van építve a hajótest fedelzetébe. Amíg a parancsnok a naszád az ellenséges hadihajóra irányítja, a tüzemester kezét az elsőt szerkezeten tartja és várja a tüzelésre szóló parancsot.

A következő pillanatban a süritett levegő sziszegését hallani, majd a torpedó csattanását, amint a tengerbe hull, néhány másodperccel később hatalmas robbanással éri el célját.

Az ilyen gyorsnaszádon való szol-

gálat rendkívül kemény és sokoldalú kiképzést kíván mindenkitől, mivel

a hajó egész legénysége, a parancsnokkal együtt mindössze tizenkilenc ember.

A gyorsnaszádokon a legszűkebb helyen mindaz egyesítve van, ami szükséges, hogy a kis hadihajóknak megadja a teljes önállóságot.

A parancsnok a naszád a kormány mellől irányítja és parancsait közvetlenül adja ki akormányosnak és távirásznak.

Mivel a gyorsnaszádokat újabban nem csupán a part közelében vetik harcra, hanem távolabb is a nyílt tengeren, a hajó legtekintélyesebb részét, a torpedók és a motorüzemanyagát tartalmazó olajtankok töltik ki. Ezenkívül csak a legénység szobájába, egy kis konyha és a parancsnok fülkéje van a hajón.

A németek

a gyorsnaszádoknak két anyahajót is építettek,

hogy távolabbi utakra elkísérhesék azokat és utánpótlással láthassák el. A két gyorsnaszád-anyahajó a »Tsingtau« és a »Samoa«. Ezek az anyahajók javítóműhelyek, tábori kórház, műtőhelyiségek és gyógyszerárak vannak. Az anyahajók fedelzetén tartózkodik a gyorsnaszád-flotilla mérnöke is speciális munkásaival, akik felelősek azért, hogy a gyorsnaszádok gépei kifogástalanul működjenek.

A legújabb német tengeri fegyvernem felhasználási lehetősége igen sokoldalú.

Ma cirkálókat, holnap torpedórombolókat üldöznek, egyszer vízbombákat dobhatnak le tenger-alattjárókra, máskor repülőgépek ellen harcolnak két léghárító gépfegyverükkel, miközben maguk gyorsan ide-oda cikkáznak a vízen,

hogy elkerüljék az ellenséges repülőbombákat, sőt mesterséges ködfejlesztő készülékekkel is fel vannak szerelve, úgy hogy az ellenség elől ködfelhőbe burkolóznak.

A német haditengerészet vezetősége a gyorsnaszádok eddigi sikereivel teljes mértékben meg van elégedve és éppen ezért egyenőrelvűt ezt a kis egységekből álló, de félelmetes flottát.

Lehet-e a diftériát védőoltásokkal megszüntetni?

Az emberek nagyrésze fertőző betegségekben pusztul el. Az állandóan fejlődő orvosi tudomány az egyes fertőző betegségek ellen különböző szérumokat, oltóanyagokat használ, amelyek ugynevezett preventív, a fertőző betegségeket megelőző gyógyszerek. Mint ismeretes, a hat éves gyermekeket, miután tankötelesek lesznek, nemcsak a himlő, hanem a diftéria ellen is be kell oltani. A diftériaellenes oltás megvédi a gyermekeket a megbetegedéstől, vagyis számára »immunitás«-t biztosít a diftéria ellen, legalább is az eseteknek túlnyomó többségében.

Régebben nem tudtak ilyen oltást végezni, mert a diftériabacillus rendkívül veszedelmes mérget termel és

a régebbi kísérletezéseknek, sajnos, több halálos áldozata is volt.

Kísérletezni csak állatokon lehetett. Ha a mérget beoltják, akkor az ember, valamint a kísérleti állat vértében ellenmég képződik és ha az állatot — különösen lovakat használnak fel erre a célra, — hosszú időn keresztül többször beoltják, az ellenmég mennyisége nagymértékben megszaporodik. Az ellenmég tartalmazó vérsavót használják fel azután a gyógyítás céljaira, de ugyanazzal a vérsavóval az egészséges gyermeket meg lehet óvni a megbetegedéstől. Baj az, hogy

a hatás rövid idő múlva megszűnik és a gyermeket folyton újból és újból kellene a vérsavóval beoltani,

hogy a védőhatás hosszabb időre kiterjedjen. Viszont ez a gyakorlatban kivihetetlen, ezért fontos, hogy megtaláltuk az új, mérlegmentes oltó-

anyagot, amelynek befecskendezése évekre szóló immunitást biztosít.

A mérlegmentes oltóanyagot évekel ezelőtt kezdték készíteni és már akkor feltűnt, hogy az oltások következtében a diftériamegbetegedések száma csökkent. Az oltások jó eredményéről érkeztek hírek a világ minden részéből, különösen Északamerikából, amely ezen a téren példaadó munkásságot végzett.

A védőoltások következményeképpen megszűnik a fogékony-ság a diftéria irányában.

Nemcsak a megbetegedések statisztikája bizonyítja ezt, hanem a beoltott gyermekekkel végzett kísérletek is. Azt ugyanis meg lehet állapítani, hogy a gyermeknek van-e fogékonyasága diftériafertőzésre. E-vegből csak kevés diftériamérget kell bedörzsölni kis felületen sebzséssel a bőrébe. Ha a gyermek fogékony a diftéria, akkor azon a helyen bőrgyulladás keletkezik; ezt a vizsgáló eljárást Schick-próbának nevezik. A védőoltás után három-négy évig ez a próba negatív marad, de azután újra pozitív lesz, vagyis kezdődik a fogékony-ság, ha az talán kisebb mértékben is.

A fogékony-ságot tehát tökéletesen nem lehet eltüntetni, de még a diftériabacilusokat sem lehet a természetből kiirtani.

Csak azt érjük el a védőoltással, hogy a megbetegedések száma és azok súlyossága jelentékeny mértékben alacsonyabb és ez már nagy eredmény.

A haladás a betegségek elleni védekezésben minden esetre nagy, de az ideális helyzettől ma még messze vagyunk. Hiszen

számos olyan fertőző betegség van, amelyben a védőoltásoknak semmi haszna nincsen.

Igy például a malária ellen sem lehet védőoltásokkal védekezni. Nem ismerünk olyan védőoltást sem, amely megszüntetné a fogékony-ságot a vérbajjal szemben. Szerencsére éppen azokkal a betegségekkel szemben, amelyeket védőoltásokkal megelőzni egyelőre nem lehet, nagyon hatásos gyógyszerekkel rendelkezünk. Az orvostudomány általában nemcsak a betegségek megelőzésére törekszik, hanem olyan vegyi anyagok felkutatására is, melyek a gyors és biztos gyógyulást teszik lehetővé.

(dr. K. M.)

„A hajó orrával a dicsőségbe vagy a halálba“

A „Vivaldi“ olasz torpedóromboló fényes haditénye

Rómából jelentik. A »Vivaldi« nevű torpedóromboló, amely az »Oswald« tengeralattjáró-cirkáló »megsarkanyuzta«, megtámadta és egy torpedó lövéssel elsüllyesztette, a torpedóromboló kapitánya, akinek nevét a Duce által adományozott kitüntetéssel együtt később teszik közzé, a következő részleteket jelentette a nagy angol buvárhajó elsüllyesztéséről:

Miután a torpedóromboló a tengeralattjárót észrevette és meggyőződött arról, hogy ellenséges hajóról van szó, a parancsnok kiadta a parancsot: — Teljes gőzzel előre!

Az összeütközés meglehetősen heves volt.

Az ellenséges hajó súlyos sérüléseket szenvedett a megfigyelőtorony alatt. A hajó továbbcsiklott és megfordult a saját tengelye körül, de súlyosan megsérülve is tovább folytatta az utját. Ekkor elhatározta az olasz parancsnok, hogy

vizibombákkal folytatja a támadást.

A vizibombák közül néhány bizonyára sérüléseket okozott a tengeralattjárón, a hajó azonban még mindig a víz felületén futott. Az olasz torpedóromboló, amely közben körülbelül ezer méternyire eltávolodott az ellenséges hajótól, de egy jól irányított torpedó lövéssel végzett a tengeralattjáróval.

Az ellenséges hajón fehér fénny lobbant fel:

a kezelő legénység segélykérő jelzése és hogy meg akarja magát adni.

A tengeralattjáró elsüllyedt. Közben egészen sötét lett. A teljes személyzetet ötvenkét matrózt és a tisztet megmentették. A tengeralattjáró parancsnoka, egy kicsiny, testes, vöröshajú tiszt, olajfoltos kezeiben görcsösen szorongott egy fényképezőgép — a sors iróniája — egy Leica-gép volt. »Made in Germany. A csata alig tartott tizenkét percig. Az olasz torpedóromboló jelszava: »A hajó orral a dicsőségbe vagy halálba«.

Reggeli Újság
a magyarság napilapja

HIREK

MAGYAR SZÜLŐK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTKOZ GYERMEKEITEKET!

— Uj ügybeosztás a noviszádi semmitőszéken. Dr. Szavkovic Jován a noviszádi semmitőszék elnöke új munkabeosztást állított össze, mely e hó 16-án lép életbe. Az új beosztás szerint az első számú polgári tanács elnöke dr. Szavkovic Jován, semmitőszéki elnök lesz, a tagjai pedig dr. Szpalatin Dusan, Markovic Borivoj, dr. Popovic Pávie és Jeremic Sztóján lesznek. A második számú tanács összeállítása: elnök dr. Ignatovic Nikola, tagok dr. Milics Sztéván, Gomirac Vojislav, Markovic Radoszlav és dr. Prudan Iván. A harmadik számú polgári tanács elnöke dr. Popovic Milivoj lesz, tagjai Teodorovic Mihajlo, dr. Grgincsevics Antun, Radojevics Dusan és Gyorgjevics Lyubomir. A semmitőszék büntetőtanácsának elnöke ez évben is dr. Bogoszlavjevics Emilijan, tagjai pedig Jeremic Jeremije, dr. Gyurgjevics Bosko, dr. Beljesics Vladimir és dr. Katurics Jován. Az első számú polgári tanácsban a titkári teendőket Mladenovic Dragomir, Tricskovic Lyubisa és Mladenovic Emilijan, a második számú tanácsban dr. Sztankovic Mária és Zsakics Mladen, a harmadik számú polgári tanácsban Glumac Milán, Jankelics Ivánka és Kovacevics Sztimon, míg a büntetőtanácsban Tabakovics Danica végzi. Az első számú polgári tanács azokban az ügyekben dönt, melyekben a noviszádi, velikakindai és szremszkamitrovicai törvényszékek hoztak ítéletet mint elsőfokú bíróságok. A második polgári tanács a szombori és petrovgradi, a harmadik a pancsevói, szubotici, valamint a belacrkvai törvényszékek által hozott ítéleteket vizsgálja felül. Az első számú polgári tanács kedden, csütörtökön és szombaton, a második számú szerdán és pénteken, a harmadik számú kedden és csütörtökön és szombaton, míg a büntetőtanács szerdán és pénteken tart nem nyilvános ülést.

— KIKINDA KÖRNYÉKI HIREK. Mokrinban súlyos szerencsétlenség történt cseplési munkálatok közben. Tesin Milán gépész cseplőgarnitúra tulajdonos a gőzgép és a cseplőgép között került. A szerencsétlen embert a gőzgép odalapította a cseplőgép falához és több bordája eltört, azonkívül súlyos belső sérüléseket szenvedett. — A gőzgépből kipattanó szikra veszedelmes tüzet okozt Basahidon. Gajics Sztója cseplőgéptulajdonos annak ellenére, hogy heves szél volt és figyelmeztették is, hogy tekintettel a tűzveszélyre, állítsa le a cseplőgépet, tovább dolgozott a géppel. A gőzgépből kipattanó szikrák felgyújtották a ház tetőzetét, a szél pedig tovább vitte az égőzsarátokat és nagy mennyiségű szalma, valamint buza pusztult el. A kár nem térül meg, mert a gabona nem volt biztosítva Gajics ellen gondatlanságból okozott tűzveszély miatt eljárás indult.

— Teherautó és szekér karambolja a nemzetközi úton. Bácsopoljáról jelentik: A topolai Csifcsák téglagyár nagy teherautója Malligys bejaratánál elütött egy parasztkocsit. A szerencsétlenségért a parasztkocsi tulajdonosa a felelős, mert nem véve figyelembe a teherautó jelzését bekanyarodott balra, hogy a nemzetközi útról letérjen, szerencsétlenségére abban a pillanatban, amikor a teherautó a jelzés után előzni akart. A teherautó vezetője szerencsére nem vésztette el lélekjelnlétét, gyorsan elfordította a kormányt és ezáltal elejtette a nagyobb szerencsétlenségnek. A kár így nem nagy, csupán a szekér sérült meg kisebb mértékben.

Ki gondolná,

hogy a cikóriagyökér, mint kávépótlék, I. Nopaleon idején jött divatba, mégpedig a Napoleon által Anglia ellen elrendelt szárazföldi zárlat következményeképpen, amely miatt Anglia nem szállíthatott Európába kávébabot. Az azóta ugyancsak leszállott kávéárak következtében a cikóriafogyasztás is tetemesen lecsökkent;

hogy a braziliaiak szójárása szerint Dél-Amerika »a lovak számára purgatórium, a férfiak számára pokol s a nők számára mennyország;

hogy Frankfurtban élt egy leány, akinek két nyelve volt, de mégsem tudott beszélni;

hogy a nancy-i Colombiere-család két balkézrel született, a szó elgszorosabb értelmében; ezt a tulajdonságot azonban a családnak csupán férfitagjai örökölték, a nők nem;

hogy a nemzetközi jog védelmére alakult egyesület statisztikája szerint a zutolsó 3400 esztendő közül mindössze 268 békeév volt, míg 3132-ben háború folyt. Az elmúlt negyedfél évezred alatt összesen 8000 »örök időkre« szóló békeszerződést kötöttek az államok egymás között. Egy-egy békeszerződés átlagos élettartama két esztendő volt;

hogy az ókori Athénben az asszonyok — miután erkölceik alaposan meglazultak — a színházi komédia-előadásokra csak férfi-álruhában mehettek el; viszont hogy a színpadon ennek éppen az ellenkezője divott: ott meg a férfiak játszották a női szerepeket is;

hogy a medve az egyetlen emlőállat, amelynek — az emberen kívül — vakbele van.

— BACSTOPOLAI HIREK. Topolán Allatkivitel és Értékesítő Szövetkezet alakult. Az új szövetkezet célja, hogy a gazdáknak jobb értékesítési lehetőséget nyújtson. Az új szövetkezet a szlovén Gospodarszka Szloga keretében máris megkezdte működését. Elnöke Dörfler Pál patikus, alelnöke Kisimre Károly gazdálkodó, igazgatóság tagjai pedig Györy István gazdálkodó, dr. Pummer Sándor ügyvéd, Dudás Mihály gazdálkodó, Csifcsák Károly gazdálkodó, Voicsena Lajos gazdálkodó, Fontányi István községi esküdt, Palusek János gazdálkodó, Marcsó József gazdálkodó (Bajsa), Ocsenás József téglagyáros (Bajsa) és Nagy Márton gazdálkodó. A felügyelő bizottság tagjai: Németh Csali József gazdálkodó, Péter István gazdálkodó, Éter Lajos gazdálkodó, Keszeg Péter gazdálkodó, Majtényi Antal gazdálkodó és Vén András kereskedő. — A topolai állami anyakönyvi hivatalban az elmúlt héten a következő bejegyzéseket eszközölték: Születtek: Moha Ilona, Molnár Ferenc, Németh Julianna és Nagy Anna Franciska, házasságot kötöttek Juhász Lajos és Turesányi Annuska, meghalt: Miklós István Horák Mária 30 éves, Baravics József 72 éves, Fekete (Brigitta Imre leánya) 73 éves, Kövessy István sz. Lőrincz Margit 53 éves és Fodor János 6 éves korában. — A topolai postahivatal előtt kigyulladt egy Malligys felől érkező teherautó. A rozoga autó nagy lánggal kezdett égni, épen akkor, amikor az önkéntes tűzoltóság kivonult egy a határban jelzett nagy tüzhöz. A teherautó így leégésre volt ítélve, de szerencsére egy mechanikus is figyelmes lett a tüzre és néhány marék porral eloltotta a tüzet. A teherautót ezután egy arra jövő másik autó elvontatta. — Soós János topolai építőmunkás, aki az újonnan épülő malligys malom építésénél van alkalmazva, munka közben olyan szerencsétlenül esett le a magas létráról, hogy koponyaalapú törést szenvedett. Súlyos sérülésével be szállították a szubotici kórházba.

...Igen, de az *Talol* tekergetés

— Londonban megszaporodott az öngyilkosok száma. Lisszabonból jelentik: Semleges megfigyelők közlése szerint Londonban az idén nagyon megszaporodott az öngyilkosok száma. 1939-ben január 1-től július 8-ig 293 öngyilkosságtörtént, míg 1940-ben január 1-től június 30-ig 871-en követtek el öngyilkosságot. Az idén tehát 578 emberrel több dobta el magát Londonban az életet, mint a múlt esztendőben.

— SZARAKANIZSAI HIREK. A legnagyobb munkaidő alatt számos olyan szegény munkásember volt fegyvergyárlaton, akik aratáskor keresik meg egészségére való kenyérüket. Mivel ezek a szegény emberek önhibájukon kívül vesztették el egyetlen kereseti lehetőségüket, Sumanacz Zsivorád városelnök felkéri a város tehetősebb polgárait, hogy a katonai szolgálatra behívott aratómunkásokat és családjaikat, anyagi helyzetükhöz mérten támogatni sziveskedjenek. Adományokat nemcsak készpénzben, hanem búzában és egyéb dolgokban is átvesz a városelnök titkári hivatala. — A katonaság különböző méréseket eszközöl és karókat helyez el a földeken. Mivel ezeket a jelzőkarókat egyesek már több ízben kiszédték, illetőleg eltávolították, a rendőrség figyelmezteti a lakosságot, hogy a kihágást példás büntetéssel sújtják és a földtulajdonost vonják felelősségre.

— BEZDÁNI HIREK. Nyárai Györgyné hosszú szenvedés után elhunyt, nagy részvéttel temették el. — A pékek hatósági engedéllyel 4 dinárra emelték a kenyér árát. — Bezdán és Batina között a motorosonak járat ezután csak akkor indul, ha a teherkocsi nincs kocsi fuvarja. — Bezdánban és környékén a kukorica termés igen jónak ígérkezik, a szőlőtermés azonban teljesen kilátástalan.

— NOVIBECSEI HIREK. Talpadi István béres elaludt a bakon s a lovak a kocsi árokba fordították. Talpadi bordatörést szenvedett, a lovak is megsebesültek, a kocsi teljesen összetört. Az anyagi kár több ezer dinár. — A rendőrség tetten érte Mészáros Mária szentait asszonyt, amint a piacon árut akart lopni az egyik kereskedőtől. A tolvaj asszony vallatása során elmondta, hogy nyolc hónappal ezelőtt Dragutinovon Surnyai Rózáliával és Pirosi Viktorral együtt 2500 dinár értékű árut loptak el Gyukánovics Milutin kereskedőtől. Mészáros Mária Dragutinovóra kísérték tolvaj társnőinek kézre kérésére pedig nyomozást indítottak. — Néhány napos betegség után elhunyt Kovács Lipót ács mester 82 esztendőskorában. Temetésén testületileg jelent meg az Önkéntes Tűzoltó Testület, melynek alapító tagja volt a Polgári Olvasókör, melynek alapítója és sok éven át elnöke volt, továbbá nagyszámú gyászoló közönség. — Az állami hajózási vállalat megkezdte az új novibecsei hajóállomás építési munkálatait. A közel félmillió építkezést Vajda Ferenc novibecsei vállalkozó végzi.

— Meghívó. A noviszádi Cecilia egyházi női énekkar összes tagjait kérem, hogy a ma, hétfőn és kedden este 7/27—1/28-ig tartandó énekórákra eljönni sziveskedjenek. — Karnagy.

— Halálozás. Szomborból jelentik: Szombat délután a Kralyica Mária parkban hirtelen rosszul lett és néhány percen belül meghalt dr. Gauders Ferenc szombori ügyvéd. A köztiszteletben álló férfi váratlan halála általános, mély részvételt keltett.

— Az ir leányok nem szeretik a katonákat. Londonból jelentik: Craigavon lord, Északírország miniszterelnöke felszólította az ir lányokat, hogy kegyeiket a katonákkal szemben világosabban mutassák ki. Pélelem és visszahuzódás a jelenlegi pillanatban nem helyénvaló. A lányoknak nemzeti kötelességük, hogy az egyenruhát szeressék, mert ezáltal az önkéntesek áradata növekszik, mondja Craigavon felhívása.

— MARTONOSI HIREK. Pap József, községi előfogatos két társával herét hordott, miközben a megrakott kocsit a töltés szélén felborult és lefordult a töltésről. Pap József és társai súlyosabb zúzódásokat szenvedtek. Állapotuk nem életveszélyes. — Az iskolaszék a napokban adta ki 60 hold földjét a következő gazdasági évre. A földek elsőrendűek és így a legmagasabb árat érték el. — A határban a kukorica termés igen jónak ígérkezik. A szára sötétzöld, 2—3 méter magas, a csövek igen fejlettek. — Piaci árak: csirke, tyúk kilogramja 11—12, toll 100—110, hizott liba 15, kacsa 12, krumpli 1.25, sovány liba párónként 60—70 dinár, tojás 60 para, tej 2 dinár literje. A 160 kilón felüli hizott sertésekért 10.50—11 dinárt fizettek.

— Egységes kenyér Szlovákiában. Pozsonyból jelentik: Szlovákiában egységes kenyértípust vezetnek be, amely 20 százalék búzalisztból és 80 százalék rizslisztból készül.

— BÁCOKGRADISTEI HIREK. Gradistén a halál szorgalmasan dolgozik. Botka Vilmos földbirtokos után, pénteken Kovács József 55 éves szabómestert temették el. Temetésén az ipartestület küldöttsége is megjelent. Szombaton Csáki István kovácsmester Ilona nevű 21 éves leányát kísérték utolsó útjára. Temetésén az iparosifjúság teljes számmal megjelent s koszorúkat helyezett az elhunyt koporsójára.

— Hamarosan megnyílik a szentakevi katolikus temető. Szentáról jelentik: Mint ismeretes Sándor Mihály Amerikát járt szentait pincér egy lánccal földet ajánlott fel a szentakevi katolikus temető céljaira. A föld most már a szentakevi katolikus hitközség telekkönyvi tulajdonába ment át s így a legrovidebb időn belül meg lehet nyitni a kevi katolikus temetőt.

— BÁCSPETROVOSZELŐI HIREK. Vreszko Flórián szül. Tripolszky Etel 21 éves korában hirtelen elhunyt. Nagy részvét mellett temették. — Az előjáróság augusztus 14-én délelőtt 10 órakor a község részére 12 vagon Ia búkkhasábot szerez be nyilvános árleltésen. — Szeptember 2-án nyilvános árverésen kiadja a község egy évi haszonbérletre a vasutnál lévő nagymázsát. — A katonaugyosztály vezetője figyelmezteti a munkaadókat, hogy munkásaik katonakönyvébe ne írjanak be semmit s a könyvet semmi szin alatt ne tartás vissza, mert szigorúan megbüntetik őket. — A Mezőközség vezetősége kéri tagjait, hogy az esetleges kárukat azonnal jelentse be, hogy a becslés után kifizethesse a Mezőközség pénztárnoka.

Reggeli Ujság
a magyarság napilapja

A NOVISZÁDI ÖKÖLVIVÓ-VERSENY EREDMÉNYEI

A noviszádi Szloboda szálloda nagytermében szombat este nagyszabású ökölvívó versenyt rendeztek Beograd és Noviszád legjobb ökölvívóinak közreműködésével. A mérkőzés iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy a terem zsúfolásig megtelt, bár az ökölvívás Noviszádon még gyermekcipőben jár. A mérkőzést a beogradiak nagyobb technikai felkészültségükkel nyerték meg, de a noviszádi fiatal versenyzők is kitűnően vérekedtek, úgy hogy a közönség teljes meglepődéssel hagyta el a termet.

Az eredmények a következők: Sztefanovics (Beograd) pontozással győz a noviszádi Potzman ellen.

Bogdanovics (B) három menetben legyőzi a noviszádi Mazurt.

Zejnics (B) kitűnő technikájával győz három menetben a jóval nehezebb noviszádi Zubac ellen.

Cselik (B)—Dzsepina (B) mérkőzés, mely az est legszebb mérkőzése volt, a kisebb termetű, de technikailag jobban felkészült Dzsepina győzelmével végződött.

Az est főmérkőzését Todor Pavlovics-Zsucsca és a noviszádi bajnok Alekszandar Tadics vívták meg. A mérkőzés, amely unalmas, lanyha küzdelmet hozott, döntetlenül végződött, bár a közönség ettől az összecsapástól várta a legizgalmasabb jeleneteket.

««(IIII)»»

TENISZ:

ASBÓTH, PUNCEC, MITICS ROMANONI ÉS DEL BELLO KÜZD A HORTHY-SERLEGÉRT

Budapestről jelentik: Ma, hétfőn délután három nemzet éljatekosai kezdik meg a küzdelmet a Gödöllői MOVE nemzetközi teniszversenyén, a kormányzói pár által felajánlott serlegéért.

A férfiegyesben Asbóthnak a teljes magyar élgárdán Rivül Puncseccal és Miticssel.

A két legjobb jugoszláv játékosal, valamint Romanonival és Del Bellóval, a két olasz éljatekosal is meg kell küzdenie az értékes díjért. Asbóth az elmúlt hetekben simán legyőzte Puncsecet és Romanonit a nemzetek közötti mérkőzésen. Most azonban egy háromnapos verseny keretén belül több nehéz mérkőzést kell vívnia a végső győzelemért.

A női egyesben Körmöczy Zsuzsinak és Somogyinak Tonóli és Florián lesz a legerősebb ellenfele.

Férfipárosban Asbóth Gáborral játézik együtt.

Vegyespárosban Asbóth nem indul. A Szigeti-Bárd és a Frigyessy-Körmöczy-kettős feladata itt a külföldiek végső győzelmét megakadályozni.

A verseny sorsolását szombaton este a szövetség helyiségében ejtették meg.

Férfiegyesben 19 induló van, a kiemelték sorrendje a következő: 1. Asbóth, 2. Puncsec, 3. Romanoni, 4. Del Bello, 5. Mitics, 6. Gábor, 7. Szentpéteri, 8. Szigeti.

A női egyesben 13 induló van. A kiemelték a következők: 1. Körmöczy, 2. Florián, 3. Bárd, 4. Somogyi, 5. Tonóli, 6. Szilvássy.

Férfipárosban mindössze 10 pár indul. A kiemelés: 1. Romanoni—Del Bello, 2. Puncsec—Mitics, 3. Asbóth—Gábor, 4. Szigeti—Fehér, 5. Frigyessy—Stolpa, 6. Macskási—Straub J.

Vegyespárosban 10 pár indul. A kiemelték sorrendje: 1. Mitics—Florián, 2. Romanoni—Tonóli, 3. Szigeti—Bárd, 4. Frigyessy—Körmöczy, 5. Stolpa—Szilvássy, 6. Katona—Jávori.

SPORT
A noviszádi úszóverseny tegnapi eredményei

Tegnap folytatták Noviszádon a szerb úszószövetség bajnoki küzdelmeit. Eredmények:

400 méteres gyorsúszás: 1. Balla (Vojvodina, Petrovgrad) 5 p 09.8 mp, 2. Novák (Szombor) 5.36.3, 3. Rosenfeld (Vojvodina).

100 méteres női gyorsúszás: 1. Engel (Vojvodina) 1 p 24.8 mp, 2. Tarasz (Hercegnovi) 1 p 25 mp, 3. Lipszka (Bob, Beograd) 1 p 25.4 mp.

100 méteres hátúszás: 1. Jeremics (Bob) 1 p 17.5 mp, 2. Vidovics (Hercegnovi) 1 p 21.1 mp, 3. Drobec (Vojvodina) 1 p 24.2 mp.

4x100 méteres hölgy váltó: 1. (Bob, Beograd) 6 p 16.4 mp, 2. Galeb I. (Noviszád) 6 p 33.4 mp, 3. Galeb II. 7 p 03.4 mp.

200 méteres hölgy gyorsúszás: 1. Maurer (Szombor) 3 p 34.4 mp, 2. Petrovics (Brgyanin) 3 p 37 mp, 3. Röschner (Galeb) 3 p 49.4 mp.

100 méteres gyorsúszás: 1. Balla (Vojvodina) 1 p 03 mp, 2. Zlobin (Bob) 1 p. 03 mp, 3. Miletics (Bob) 1 p 05 mp.

100 méteres hölgy hátúszás: 1. Jovánovics (Bob) 1 p 39 mp, 2. Engel (Vojvodina) 1 p 44.6 mp, 3. Koszo-

vics (Galeb) 1 p 46.3 mp.

200 méteres hátúszás: 1. Vrankovics, Hercegnovi) 3 p 03 mp, 2. Csóvics (Hercegnovi) 3 p 07.5 mp, 3. Zloban (Bob) 3 p 10.4 mp.

VIZILABDA MÉRKŐZÉS

Brgyanin—Galeb 3:1 (1:0). A versenyen Dr. Vilfan bemutatott uszott 50 méteren Ideje 26 másodperc, a szerb szövetség rekordja.

3x100 méteres hölgy váltó: 1. Bob, 4 p. 53 mp; 2. Galeb 5 p. 05 mp; 3. Jadran 5 p. 14 mp.

4x200 méteres váltó: 1. Vojvodina 10 p. 23.2 mp; 2. Bob 10 p. 39.5 mp; 3. Jadran.

A pontversenyben Bob lett az első 177 ponttal, második a Vojvodina 127 ponttal, harmadik a hercegnovi Jadran 101, negyedik a Galeb 62, ötödik Szombor 38, hatodik a Brgyanin 37 ponttal.

A férfiszámok pontversenyében első lett a petrovgrádi Vojvodina 92, második a beográdi Bob 79, harmadik a Jadran 72, negyedik Szombor 25, ötödik a Brgyanin 20 ponttal.

A női számok versenyében első lett a Bob 98, második a noviszádi Galeb 62, harmadik a petrovgrádi Vojvodina 35, negyedik a Jadran 29, ötödik a Brgyanin 17, hatodik Szombor 13 ponttal.

««(IIII)»»

Kitűnően sikerült a NAK országuti kerékpárversenye

Győzött Pavlovics Száva (Fortuna Beograd)

A Noviszádi Atétikai Klub vasárnap nagyszabású országuti szenior kerékpárversenyt rendezett a Noviszád—Szubotica és vissza kétszázkilométeres utvonalon. A versenyre összesen tíz nevezés érkezett. A versenyzők reggel 7 óra 31 perckor indultak a Kiszácsi uti laktanyától.

Az első helyezett délután 1 óra 21 perckor futott be a célba, ugyancsak a Kiszácsi-uti laktanyához. A győztes Pavlovics Száva, a beográdi Fortuna versenyzője. Ideje 5 óra 50 perc. Második Csabiraja Sztevan (Avala, Beograd) 5 óra 51 perc, harmadik Petrov György (NAK) 5 óra 51 p. 30 mp, negyedik Drlyacsics Gyóka (Avala) 5 óra 53 perc.

Versenyen kívül elindult Szántó István is Szuboticáról, de feleuton feladta a versenyt és Szuboticánál kiállt.

A versenyen semmiféle incidens nem történt, s a rendezés kifogástalanul működött.

A NAK kerékpárszakosztályának

vezetősége köszönetet mond az adakozóknak, akik tiszteletdíjak felajánlásával lényegesen növelték a verseny sikerét. Tiszteletdíjat adtak: Engl és Társa, Forgács Benő, Fischer Pál, Hubert Gyula, Hausiwrtth Márton, Kavacsán parfüméria, Mabira cég, Kleiner Alfréd, Irsay József, Pollák László, Uzor cég, Martin Róbert, Gentleman cég, Schmolka könyvkereskedés, Kurtz Kornél, Kardos könyvkereskedés, Robing Atlas cég, Fleischmann élelmiszerüzlet és a Tepavac hentesüzem.

A nők versenyét a Noviszád—Csenei 16 kilométeres utszakason bonyolították le. A versenyzők délután 3 óra 45 perckor indultak. Győzött Puliszák Mária (NAK) 34 perc alatt. Második Klein Sárika 35 perc, harmadik Csauth Anna 35 p. 10 mp., negyedik Mikulicsics Olga 44 perc.

Ezen a versenyen sem történt incidens.

A díjakat a verseny után a NAK pályán osztották ki.

FINNORSZÁG RENDEZI MEG AZ 1944. ÉVI OLIMPIÁT

Anglia helyett Finnországban akarják megrendezni az 1944-ben esedékes olimpiai versenyeket. A Hufyudstadt-bladet dr. Kerl Diem, az olimpiai bizottság főtákarának nyilatkozatát közöli, aki Stockholmban nyilatkozott a lap munkatársának és kijelentette, hogy

nagyon is valószínű, hogy Anglia rendezze meg az 1944. évi olimpiai játékokat.

Dr. Diem szerint lehetséges, hogy a versenyeket Helsinkiben tartják meg az elmaradt 1940 évi olimpia helyett. Mint ismerets az idei olimpiai versenyeket Finnországnak kellett volna megrendeznie, miután Japán a háborus bonyodalmak következtében kénytelen volt lemondani a rendezésről, nemsokára azonban Finnország is hasonló kényszerhelyzetbe került.

««(IIII)»»

Rövid sport hírek

A NAK kerékpárszakosztálya kéri a versenyzőket és a vezetőség tagjait, hogy szerdán este 8 órakor vacsorára jelenjenek meg az egyleti helyiségben.

A budapesti Elektromos legyőzte az Ujpestet. Szombaton este játszották Budapest a Szent István-Kupa elődöntő mérkőzését, amelyen az Elektromos 2:1 (0:1) arányban megérdemelt győzelmet aratott az Ujpest csapata felett. A lámpafénynél lejátszott mérkőzést mintegy tízezer főnyi közönség nézte végig.

A sport óriási seregszemléje zajlott le tegnap Budapesten a Hungária-úti pályán. Az MLSz miniszteri biztosságának rendeletére felvonult Budapest és környékének valamennyi játékos, vezetője, edzője, intézője, bírója, szóval mindenki, aki a futball sport irányításában szerepet tölt be. A sok ezer főnyi tömeg megjelenése impozáns látványt nyújtott.

Vasárnap Szuboticán mérkőzik a Ferencváros? Mint már jelentettük a szuboticei Bácska barátságos mérkőzésre hívta meg augusztus 18-ra a Ferencvárost. A pesti csapat elfogadta a meghívást, s most csak a beutazási engedélyt kell a Bácskának megszereznie. A Ferencváros egyébként szeptember 15-én Budapesten, október 13-án pedig Zágrábban a Gragyanszkival szeretne barátságos mérkőzést játszani.

Kerékpárversenyt rendez a martonosi Borac. A verseny a martonosi sportpályáról indul Kanizsáig és vissza. Az első díj ezüst koszorú, azonkívül zsebóra és több más értékes tiszteletdíj vár a helyezettekre. A versenyen versenygépekkel nem lehet indulni.

A Noviszádi AK ifjúsági kerékpárversenyének eredményei. A NAK, mint már jelentettük, vasárnap ifjúsági kerékpárversenyt rendezett a noviszádszrbobráni utvonalon. A versenyzők reggel 7 óra 35 perckor indultak, szám szerint tizenhatan. Az odavissza 76 kilométeres utvonalon lefutott versenyt Szrecskovics (Mitics, Beograd) nyerte 1 óra 55 perces idővel. Második Antics Jovo (Mitics) 1 óra 55 perc 02 másodperc. Harmadik Rutka Ádám (NAK), negyedik Nikolics Szrbolyub (Jugoszlávia, Beograd), ötödik Szimics Mirosláv (Avala, Beograd), hatodik Rogics Jován (Jugoszlávia, Beograd), hetedik Drlyacsics Áca (Avala, Beograd), nyolcadik Vigi Imre (NAK). Az első öt helyezett szinte egyszerre ért a célba, centiméter különbség volt közöttük. A versenyen semmiféle incidens, vagy sérülés nem volt, a tizenhat induló közül hárman géphiba miatt feladták a versenyt. A verseny rendezés kifogástalan volt.

SZINHÁZ-FILM

Szombaton és vasárnap kerül előadásra Noviszádon a *Zimberi-zombori szépasszony*

Szabó Márton szuboticaí társulata felléptével

A kedélyes régi bácskai világ minden derűjével és jóságos humorával jelenik meg a színpadon Erdélyi Mihály kitűnő operettjének előadásában. Napsütéses gondatlan élet, bonyolult kedves szerelmek, amelyek néha fájdalmas féltékenységekben csucsosodnak, de zenés mulatsággal és nótázással mégis gyógyíthatók.

Erdélyi Mihály táncos daljátéka nekünk különösen érdekes; minden szereplőjét a való életből hasították ki és

Noviszád közönsége mindegyikre külön-külön ráismer akkor is, ha a színműben a nevük álcázott.

Ha van kulcsregény, mint ahogy van, akkor ez kulcs-színmű. De ezen felül is a darab bája és a zene fülbemászó volta, mindenki részére lenyűgözően kedves élmény lesz. Nekünk különösen, mert hiszen a bácskai gavallér mágnás és egész környezete kedves ismerősként jelenik majd meg a Református Olvasókör színpadán és két-három órán át dalban, táncban és zenében visszavarázolja képzeletünket a békevilágba, amelynek minden alakját és színét élvezzük majd.

A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel ajánljuk a közönségnek, hogy a jegyekről már most gondoskodjék.

Magyar nótáest lesz csütörtökön Topolán. A topolai Katolikus Jótékony Nőegylet rendezésében a Puhalák vendéglőben csütörtökön este magyar nótáest lesz, melynek keretében Zimányi Ferencnek a kitűnő vajdasági magyar nótaszerzőnek műveit adják elő a szuboticaí Magyar Olvasókör színészei. Az előadásra kerülő nótákat Lakatos Béla híres vrbászi cigányzenekara kíséri. A nótáest iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Középkori magyar művészeti kiállítás a budapesti Szépművészeti Múzeumban. Budapestről jelentik: Csánky Dénes a Szépművészeti Múzeum főigazgatójának nyilatkozata szerint az 6sz folyamán nagyszabású kiállítás lesz a Múzeumban a középkori magyar művészek alkotásaiból. A gótika és a kora renaissance főleg Erdélyben és a Felvidéken virágzott. A XV. és a XVI. század első felének művészi mozgója jóformán kizárólag az egyház volt. Szükség van ennek az anyagnak a

kiállítására, mert a közönség számára csak részben volt hozzáférhető, de azért is, mert kulturtörténeti szempontok kívánják, hogy a műtárgyak maguk bizonyíthassák sajátos magyar jellegüket. A kiállítás kritikai katalógusa szintén újításnak ígérkezik. Nem csak az egyes darabok méltatását fogja tartalmazni, hanem összegyűjti minden példányról a teljes irodalmat. A középkori magyar művészek kiállítása mellett a legnagyobb gond illeti meg az antik gyűjtemény újrendezését. E gyűjtemény néhány darabja elengedhetetlenül kelléke az okori művészeti kutatásnak. Külön csoportban rendezik meg a gazdag terracotta-gyűjteményt.

□ Beiratások a topolai ipariskolába. A topolai ipariskola igazgatósága közölte az érdekeltekkel, hogy az ipariskolai beiratásokat az idén augusztus 15-től a hó végéig tartják. A beíratásra a mester személyesen köteles inasát elvezetni, mely alkalommal felmutatandó, az utolsó iskolai bizonyítvány, a keresztlevél, a szerződés, melyet az illetékes Ipartestület hitelesített és az orvosi bizonyítvány. A mester vagy az inas a helyszínen kitölti a beíratkozási ívet és ezzel a beíratás befejezést nyert. Aki inasát nem írattja be, azt a vonatkozó ipartörvények alapján büntetik, de az inas mellett köteles a hiányzó inasiskolai éveket utána járni, vagy magánúton letenni. Az elmúlt évben eredménytelenül vizsgázott ipariskolai tanoncok részére az előírt javítóvizsgák szeptember első három napján lesznek, míg a rendes átíratást szeptember harmadikán kezdik meg, minden osztály részére.

TUDJA-E MÁR

hogy vannak méhek, melyeknek ott-honuk nincsen, fészket nem építenek, hanem szerte kóborolnak a virágokon és ahol az este éri őket, ott ütnek éjjeli tanyát. Ha beesteledik, vagy az éghirtelen beborul, akkor rágóikkal bekapaszkodnak valami vékony ágba vagy levél szélébe és lábaikat behuzva elaludnak. Akad olyan is, melyik virágokba huzódva tölti el az éjjelt. Nálunk ezen kóbor- vagy nomádméheknek mintegy 65 faja él.

II.

»Sportolásnál hogyha lankad — legyen kéznél NÖVÉNYHARMAT!« Ára patikákban, boltokban 14 dinár. 1879

DR. FILIPON CREM a legjobb és legerjedtebb nappali krém. Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárakban és kereskedésekben. APOTEKA KÜCHLER, VRŠAC. 2474

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futocki part) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Feltöltés kiadó: **András Dezsi**
A kiadóhivatal vezetője: **Elizsabet Ferenc**

Pretpiata — Előfizetés:
Égy óra 28— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160— dinár
(kihordó útján 172 din.)

zslazi svakodnevno — Megjelenés naponta
Pošt. čekovni račun — Postacsekizárnia:
Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692

— A szíve kellős közepébe mártom! — sugta Feri felé, mikor ismét kilépett a börtönüregből. — Aztán semmi se állhatja útját egyesülésünknek, egyetlenem!

— És már tovarohant, — Siessünk utána, — mondotta Feri. — Valósággal a boszorkányok éjszakája ez! Vajjon még mi fog történni e szörnyű nő keze által?

A két férfi az újabb gyilkosságra siető eszelős után vetette magát...

Harmadik rész.

A DÉLAFRIKAI NÁBOB

I. fejezet.

PRACZEK A VILÁGHISTÓRIÁBAN

A Mailáth György meggyilkolását követő napon egy idős hollandus ur érkezett Budapestre s szállott meg az Angol királynő-szállóban.

Az idegen ur pirosposztag arcu, kékszemű, fehérhajú, tisztes aggastyán volt. Bevonulása nagy feltűnést keltett még ebben az egzotikus vendégekhez szokott szállóban is.

Idősebb zulukaffer hölgyet vezetett a karján, aki azonban európai ruhát viselt és drága prémekbe volt öltözve s utánuk két kaffer szolga haladt, ezüstveretű, gyönyörű utazótáskát cipelve.

A hollandus ur a vendégkönyvbe így írta be a nevét:

»Van der Praacke és neje, két szolgálóval.«

— Milyen szobával szolgálhatunk? — kérdezte németül a ho-

A Rókus-kórház rejtelmek

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

»A bűnösök meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

(136)

telfőnök, megemelve aranypaszományos sapkáját.

— Elsőemeleti lakosztályt kérek, — vizonozta szintén németül az idegen ur s kék szemével barátságosan mosolygott a főnökre.

— Tessék, parancsoljanak, — mondotta a főnök újra s most már nagyobb köszönve s az egész társaságot föltessékelte az emeletre, ahol egy kisebbszerű szállást nyitattott föl.

— Kényelmesebbet szeretnék! — szólt az aggastyán.

A főnök most több más lakosztályt mutatott meg, mind tágasabbat és díszesebbet. Végre az idegen ur azt választotta, amely fejedelmi vendégek számára volt fönntartva s amelybe nemrégiben a velszi herceg, a későbbi hetedik Edvárd angol király és Erzsébet királyné is lakott.

— Ez megfelelő lesz, — fejezte ki meglepedését az öregur, aki előt a főnök most már földig emelte paszományos sapkáját s maga is kétrét meghajolt.

— Mérheterlen gazdag ur lehet, — gondolta távozóban a főnök s már előre örült a borsos számlának, amelyet kiállítani fog.

A pincérek, szobaleányok s szolgálók is örömmel futottak, ha a csengő megszólalt: őket meg a busás borraivalók reményeége lelkesítette.

Ki lehet ez a külföldi nábob s mi fontos szerepe van elbeszélésünkben, amelynek folyását az ő kedvéért meg kell szakítanunk, hogy a további fejleményeket érthetőkké tegyük?

Tizenöt esztendővel korábbra kell visszatekintenünk, azokra a napokra, amelyekben Karnek Eliz Mal'ory bárót lelőtte s a bárót mint tetszhalottat eltemették, hogy azán koporsóiból Praczeknek, a Rókus-kórház portásának segítségével kimenekedve, a szerencsétlen portást hagyja hátra, élve eltemetve, a sirboltban.

Ime tehát. Amikor Mal'ory báró Praczek gunyáiban azon az éjszakán eltá-

vozott a temetőből, egyenest a Rókus-kórházba sietett, ahol a titkos lejárón s a pincéken át behatolt a portáslakásba.

Gondot okozott neki a titkos csapóajtón álló konyhaszekrény, amelyet alulról csak nagy ügyvelbajjal tudott tovább taszítani, úgy, hogy nagyobb lármát ne üssön vele.

A lakásban nem volt senki.

A szolgál, akit Praczek távolléte idejére helyettesül fölkért, a portás által kölcsönzött nagy bundába temetkezve, kint szundikált a kapualjban.

A báró számított rá, hogy a lakást üresen találja: tudta, hogy Praczek óvatos ember s a bűnbánó titkos berendezéseit nem teszi ki a fölfedeztetés veszélyének.

— Nos, Praczek barátom, — vigyorgott a báró, — most teszed meg főnöködnök, a Fekete Pistének az utolsó szolgálatot!

A kapu alól beszűrődő gyérvilágosságnál a szekrényhez lépett, azt könnyű szerrel fölfeszítette s egy titkos rekeszből óriási halom papírpénzt markolt elő.

Rajta kívül senki sem tudott e titkos fiók létezéséről. De ő, amikor legutóbb kö'csönkért tizenöt ezer pengőt Praczektól, élesen megfigyelte, honnét veszi az elő a pénzt; talán már akkor azt forgatta a fejében, hogy végszükség esetén úgy fog szerezni dohányt, hogy cinkostársát, Praczekot kirabolja.

(Folytatjuk)